

De Riepe

Het straatmagazine van Noord-Ne

Thema
Groen

Prettige bijvangst in de vorm van noaberschap

VERDER IN DIT NUMMER

- Doorzetten ondanks tegenslagen
- Paradijsvogeltuin

KEURMERK
straat
krant

PRIJS €2,20
waarvan €0,90
voor de verkoper

alleen kopen van
verkoper met badge

De groene wildernis

De natuur wenkt om zijn slingerende paden te bewandelen. Omringd door de bloeiende flora en fauna staat de mens echter alleen, belast door de verantwoordelijkheid om zijn eigen essentie te definiëren in het licht van de onverschillige wildernis. Terwijl hij door het smaragdgroene landschap wandelt, worden de bomen een metafoor voor het existentiële streven van individuen die op zoek zijn naar betekenis in een verder willekeurig bestaan. De vogels die her en der door de boomtoppen zwenken en de dieren die zich schuilhouden in de struiken en het kreupelhout, bewegen door het landschap gedreven door instinct en belichamen een vrijheid die ontbreekt aan de last van het bewustzijn.

In het theater van het groen staat de natuur als een onpartijdige waarnemer, onverschillig over de worstelingen en triomfen van het individu. De levendige tinten worden zowel een palet als een spiegel. Het nodigt uit tot introspectie in de authenticiteit van iemands keuzes en het gewicht van individuele vrijheid en de absurditeit van het smeden van betekenis in een wereld die, net als de groene wildernis, prachtig onverschillig blijft voor onze existentiële dilemma's.

Laat u zich inspireren door de verhalen en artikelen die opgetekend zijn in deze Riepe. Ontdek wat de schrijvers en redactieleden verstaan onder het woord 'groen'. Ik wens u veel leesplezier!

Robby Bakker

DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje.

U betaalt voor het magazine €2,20. Daarvan is €0,90 voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO

Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK

Dominique Krauts

HOOFDREDACTIE

Dominique Krauts

EINDREDACTIE

Sofie Risamena

REDACTIE

Wietske Aupers
Teun Boulogne
Jan Jaap Harmens
Hannie Polefiek
Rudy Vane
Michelle Wubs

Robby Bakker
Tim Drenth
Arnold de Meijer
Anna de Ruiter
Yvonne Vast

VORMGEVING

Maico van Dijk
Romée Knol

Dionne Hagedoorn

FOTOGRAFEN

Kevin Bekkering
Marinus Hillenga
Mark Timmerman

Frits Blom
Jaap ten Hoove

GASTFOTOGRAFEN

Stephan Bauer
Bastiaan van Musscher

Henk Jan Hofman
Wim Mijlof

VASTE COLUMNISTEN

Dick Bijmolt
Niek Heidanus
Gerard Lohuis
Saffira Rijkee
Gerlinde Spaan
Marieke Werkman

Ellen Floris
Jaap Krol
Natalja Oosterbaan
Eddy Sikma
Lydia Tuijnman

FOTOGRAFIE COVER

Kevin Bekkering

STRIP

Robby Bakker

PUZZEL

Luuk Kobes

ILLUSTRATIES

Robby Bakker
Ilse Woltmeijer

Marc Bansema

DRUK

Van Liere Media, Emmen

MET DANK AAN

Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidiënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

SPECIALE DANK

Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers en dichters uit de groep van dak- en thuislozen.

BEGELEIDING VERKOPERS

Eddy Posthumus

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

REDACTIEADRES DE RIEPE

Protonstraat 6
9743 AL Groningen
06-1147 8111
redactiederiepe@werkpro.nl

DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE

WerkPro Groningen
Eemskanaal NZ 32a
9713 AB Groningen
Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)
e-mail: riepe@werkpro.nl
website: www.deriepe.nl
bankrek. NL38INGB0685757617
t.n.v. straatmagazine De Riepe

WerkPro Leeuwarden
Tel: 088 066 31 80
e-mail: riepe@werkpro.nl

ISSN
2405-769X

WerkPro

Spin
Link

INHOUDSOPGAVE

PARADIJSVOGELTUIN

4

De Paradijsvogeltuin in de hoek van de Paradijsvogelstraat Oosterparkwijk in Groningen bestaat niet alleen uit een tuin, maar is ook een broedplaats voor duurzame ideeën en creatieve mensen. Alle activiteiten hier ontstaan geleidelijk mede door inbreng van buurtbewoners. De twaalf bewoners van de tuin leiden alles in goede banen.

10

DOORZETTEN ONDANKS TEGENSLAGEN

Iddo Kemp, nu 62 jaar, is twintig jaar lang af en aan dak- en thuisloos geweest. Hij kampt met een verleden, heeft op allerlei plekken geslapen en extreme kou gekend. Ondanks alles wist hij positief te blijven.

16

SAMENVOORZIENEND LEVEN

In 2018 zijn tien enthousiastelingen letterlijk van de grond af aan begonnen met de ontwikkeling van een zelfvoorzienend dorp even buiten Ter Apel: ecodorp Land van Aine (voorheen Noordland). Op het verlaten industrieterrein van de oude Avebe-fabriek worden vijf jaar later de contouren van de vastberadenheid van de inmiddels dertig vaste bewoners, duidelijk zichtbaar.

20

DE BERMBRIGADE

Op initiatief van Riek Guikema uit Midwolde is de gemeente Westerkwartier sinds een aantal jaren een heuse bermbrigade rijker. Naast zakken vol met zwerfafval levert het ook prettige bijvangst op in de vorm van noaberschap.

Marieke Werkman

6

Jaap Krol

19

Gekkenwerk

7

Groen in beeld

20

Oet Kloosterholt

8

Horoscoop

22

Koken met een missie

9

Strip

23

De Stille Strijd

12

Kruiswoordcrypto

23

Werk in uitvoering

13

De bermbrigade

24

Kunst op straat

14

Straatklinkers

25

Stop de tijd

15

Opvanginstellingen

27

Recht en krom

18

De andere kant

28

Paradijsvogeltuin

Een plan zonder plan

Door **Hannie Poletiek** Fotografie **Marinus Hillenga**

De Paradijsvogeltuin in de hoek van de Paradijsvogelstraat Oosterparkwijk in Groningen bestaat niet alleen uit een tuin, maar is ook een broedplaats voor duurzame ideeën en creatieve mensen. Alle activiteiten hier ontstaan geleidelijk mede door inbreng van buurtbewoners. De twaalf bewoners van de tuin leiden alles in goede banen. Twee bewoners vertellen over de oorsprong van de tuin en de activiteiten.

Het is koud en mistig waar de contouren van de Paradijsvogeltuin nog goed zichtbaar zijn. De sfeer is magisch met de bijzondere bebouwing. Met uitzicht op het Eemskanaal staan zelfgebouwde huisjes, ateliers, bussen en caravans die verbouwd zijn (of nog worden) tot woning. Tussen de huisjes begint het groen wat vorm te krijgen, daar waar ook open plekken zijn kan eventueel een festival plaatsvinden of andere activiteiten. Het oogt nog wat ongeordend, maar de creativiteit spat er van af.

Twee bewoners aan het woord

In het, door een houtkachel verwarmde en zelfgebouwde, KASsteel (een huis met veel ramen) midden op het terrein vertelt Hedwich Veringa over haar woning: 'Ik woon nu nog in de caravan achter de bus. Het is een oude, rijdende bibliotheek bus die ik drie jaar geleden op de kop heb getikt. Ik ben hem aan het verbouwen om hier mijn huis van te maken. Ik moest wel mijn groot rijbewijs halen voor dit project. De verbouwing is een flinke opgave, maar het is een fijne plek om hier te mogen staan. Alle huisjes op het terrein zijn gemaakt van gebruikte materialen. Zo staat er ook een huis dat in zijn geheel uit afgedankte ramen bestaat.' Een andere bewoner is Steven Schreuder. 'Ik woon achter in het bosje met mijn vrouw. Ook ik heb daar zelf mijn huis gebouwd. Ik heb een werkplaats waar ik werk met staal en hout, de ingangspoort en veel houten constructies in de tuin heb ik zelf gemaakt.' Iedereen draagt zo bij aan de tuin met zijn of haar eigen deskundigheid.

Het ontstaan van de tuin

Steven vertelt: 'Drie jaar geleden kwam het terrein vrij. Het was een grote betonnen vlakte afkomstig van een oude zand- en grindhandel. De woongroep naast dit terrein had wilde plannen. We zagen hier een plek vol mogelijkheden, waar ook buurtbewoners kunnen meebouwen of activiteiten organiseren zolang het de plek of de buurt ten goede komt.

Hoe dit er precies uit zou komen te zien wisten we toen nog niet, want we wisten niet met welke ideeën mensen zouden komen en een te duidelijk ontwerp beperkt dan de mogelijkheden. En zo was het een plan zonder plan. Via "Stem van Groningen" hebben we toen dit plan ingediend. Daaruit kregen we een startbedrag en begonnen de gesprekken met de gemeente Groningen. Zij zagen wel iets in ons plan en vonden het ook reuze spannend. In samenwerking met CareX (verhuurder van tijdelijk leegstaande panden) durfde de gemeente het uiteindelijk wel aan. CareX kwam toen met het idee om het plan uit te breiden met tijdelijke bewoning en experimentele huisjes. Wij juichten dit natuurlijk toe want dit sluit heel mooi aan, en met meer bewoners is het veel leuker en makkelijker om zo'n groot terrein te beheren.'

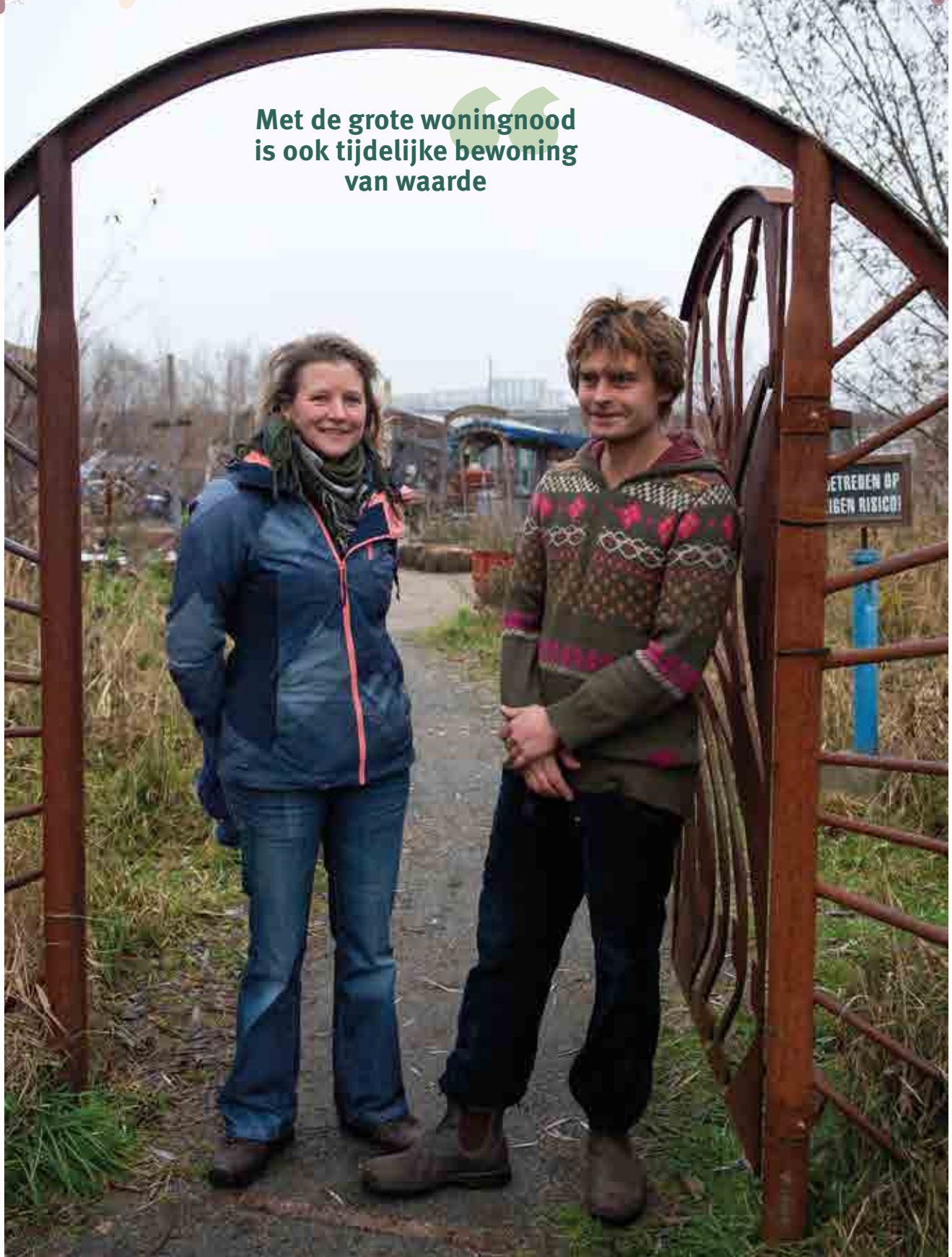
Ze hebben de grond tijdelijk in gebruik, in ieder geval voor zeven jaar. Dit verklaart ook de vele mobiele woningen die hier staan of worden verbouwd. Dit lijkt voor Steven geen probleem: 'Natuurlijk hopen we hier langer te kunnen zitten dan zeven jaar, maar het is ook goed om te denken vanuit deze tijdelijkheid. Er zijn veel plekken tijdelijk leeg en het zou jammer zijn als daar niets mee gebeurt. Dit is een mooi voorbeeld van hoe je dit tijdelijk in kunt vullen.' Met de grote woningnood is ook tijdelijke bewoning van waarde.

Theater, film, koken, festivals: alles kan

Tijdens de rondleiding buiten zien we een grote hoop vruchtbare aarde en grote takkenbossen. 'De takkenbossen zijn afkomstig uit tuinen van buurtbewoners. In plaats van deze in de afvalcontainer te gooien brengen ze deze naar onze tuin. Met de takken en aarde gaan we grond ophogen om een voedselbos te maken.' Ook zijn er moestuinen van buurtbewoners, speelplekken, kinderfietsjes, een overdekte bar met foto's van activiteiten afgelopen jaren. 'Tijdens corona kwam kindercircus Santelli hier buiten oefenen, schildercursussen vonden plaats en zanggroepen kwamen oefenen. We organiseren ook filmavonden en af en toe een klein festival. Er is heel veel mogelijk.'

Zaai- en oogstfeest

In het voorjaar organiseren ze een zaai-feest en in het najaar een oogstfeest. 'Naast echt zaaien en oogsten in de moestuinen worden er ook figuurlijke ideeën en projecten gezaaid en geoogst. Het lijkt een beetje op de broedplaats op het Suikerunieterrein, alleen is die veel grootschaliger en commerciëler. Bij de Paradijsvogeltuin organiseren we alles

Met de grote woningnood is ook tijdelijke bewoning van waarde

op donaties, dat kan ook een wederdienst zijn. De formule groeit langzaam, iedere keer voeren we weer verbeteringen door in de organisatie. Het loopt steeds beter.'

Duurzaamheid als uitgangspunt

Alles oogt duurzaam op het terrein en in het KASteel. Dit zie je niet alleen aan het hergebruik van materialen. 'We douchen met regenwater en we willen straks alles

aansluiten op zonnepanelen. We gebruiken zo veel mogelijk echte mokken en kopjes bij de festivals. We proberen zo min mogelijk wegwerpmaterialen te gebruiken. Het is een voorrecht om hier te mogen wonen en om onderdeel te zijn van een gemeenschap.' Naast de groene tuin werken de twaalf bewoners samen met de buurt aan een duurzaam plekje in een paradijsachtige omgeving. ♦

MARIEKE WERKMAN

Illustratie Robby Bakker

Regelmatig erger ik me op straat aan mensen die me voorbij racen op hun supersonische e-bike, step of fatbike. Om razendsnel van A naar B te fietsen. Ik vraag me regelmatig af waarom ineens bijna iedereen overstapt op een e-bike. Een aantal jaren geleden was het meer iets voor een verstokte bejaarde. Immers als je gewoon zelf kunt fietsen, waarom zou je dan in godsnaam smokkelen? Als je dagelijks tientallen kilometers naar je werk fietst bijvoorbeeld, kan ik me voorstellen dat het zeer handig en duurzaam is. Wat me vooral tegenstaat is de snelheid waarmee alles kriskras langs elkaar heen racet in de binnenstad. Alsof er geen tijd meer te verliezen is. Iedereen fietst rakelings langs elkaar. Er is weinig ruimte om te onthaasten, want dan word je gewoonweg ondersteboven gereden.

Op de basisschool droegen klasgenoten allemaal dezelfde dure sportschoenen. Van mijn ouders mocht ik die schoenen niet hebben. Het ging om een bepaald principe. Sowieso liep je eerst je goede schoenen af voordat je überhaupt nieuwe kreeg. Er was in de jaren '80 een trend dat meisjes ineens hun haren afknipten. Stekels bovenop en in hun nek een lange mat haar. Denk hierbij aan de sympathieke ex-voetballer Nathan Rutjes. Gelukkig vond mijn moeder deze haartrend afschuwelijk. Frisdrank dronken we thuis alleen op zaterdagavond. Nadat we onder de douche waren geweest, zaten mijn broertje en ik in onze frisgewassen pyjama voor de televisie. Met een bakje chips in een soepkom.

Mijn broertje en ik wilden graag frisdrank van een bepaalde merknaam. We werden door mijn vader onderworpen aan een smaaktest. Volgens hem moesten we eerst maar eens onze smaakpapillen testen. Met een blinddoek op proefden we van de cola die in verschillende bekertjes was geschonken. Cola van een duur merk en cola van een huiskmerk. Ik dacht van tevoren dat ik het verschil zou proeven. Dat bleek vies tegen te vallen, want ik koos voor het goedkopere huiskmerk. Op dat moment vond ik het stom dat we zo'n test deden. Nu achteraf gezien zie ik dit als een waardevolle manier om kritisch te leren nadenken. Dat je geld kunt besparen door een huiskmerk te kopen in plaats van een duur A-merk. Als consument betaal je voor de buitenkant van het product en voor reclame. En, voor de illusie dat je er dan werkelijk bij hoort.

Blinddelings

GEK KEN WERK

Groen van angst

Door **Gerard Lohuis** Illustratie **Ilse Woltmeijer**

Ze is de koningin voor wie geld en aanzien bouwstenen zijn waarmee ze een wereld aan drijvende ijsschotsen om zich heen heeft gecreëerd. Ieder moment kan iemand van de ijsplaat glijden en in het diepe verdwijnen zonder dat zij zich daar om zal bekommeren. Iedereen valt stil wanneer ze op haar werk verschijnt. Ze geniet van de stilte en de angst die ze met zich meebrengt. Ze ziet hoe iedereen de blik van haar afwendt in de hoop dat ze met rust gelaten worden. Haar eigen vader heeft het zakenimperium opgebouwd dat zij na zijn plotselinge overlijden overgenomen heeft. Van hem heeft ze geleerd dat tegenspraak het vuurtje opstookt. Dat er maar een de baas kan zijn. En dat inspraak een nodeloos tijdverdrijf is. Ondergeschikten zijn dat niet voor niets en voor empathie was er, bij de tot slaafgemaakten bij haar verre voorouders, geen ruimte.

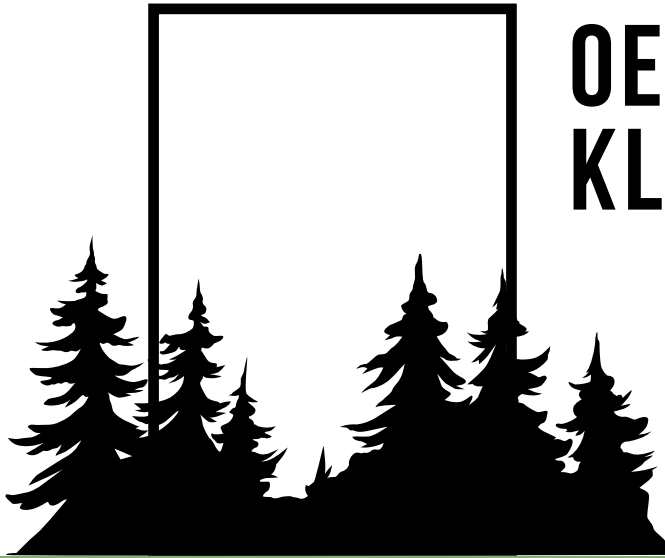
Op de plantage waar haar voorvaderen jaren uitgebuit werden, is het zaad van kwaad gezaaid dat generaties lang aan het volgende geslacht overgedragen zou worden. Vrijheid is voor haar het verdrijven van angst dat in de genen van de familie opgeslagen is. Om de angst niet te hoeven voelen, zorgt ze ervoor dat niemand haar iets in de weg kan leggen. Zelfs haar eigen kinderen heeft ze opgevoed alsof ze haar ondergeschikten zijn. De zoon is in de watten gelegd want zij heeft hem voorbestemd om de culinaire keten van haar over te nemen zodra ze het rustiger aan wil doen. De twee dochters hebben in haar ogen nooit voldaan. Ze kan niet verdragen dat deze dochters, in tegenstelling tot haar zoon, een succesvol bestaan hebben opgebouwd. Juist door gebrek aan aandacht van hun moeder en omdat ze

het in haar ogen toch nooit goed konden doen, hebben ze zich omhoog gevochten. Haar zoon is niet in staat om met tegenslag om te gaan. Ze heeft hem te veel bij alles geholpen waardoor hij zelf niet heeft geleerd. Hij slikt medicijnen om zijn angst te bezweren die zij in hem heeft geplant. Door alles van hem over te nemen, is hij nooit volwassen geworden en drijft hij ook op een ijsschots. Bang om te vallen en te verzuipen omdat hij niet heeft geleerd om zich in sociaal opzicht te ontwikkelen.

De huisarts heeft hem verwezen vanwege agressieproblemen. Hij is impulsief en kan zonder aanleiding iemand uitkafferen. Het is het eerste gesprek en het kost hem nu al moeite om zich in te houden. Hij voelt zich voortdurend tekortgedaan en kan niet uitstaan dat zijn zussen het beter dan hem hebben. Ik vraag hem of hij denkt dat het gras bij anderen altijd groener is. Even zie ik paniek in zijn ogen. Meteen begint hij te schreeuwen zodat hij zijn eigen opkomende angst kan onderdrukken. Hij wil weten of ik wel in staat ben om hem te helpen. In gedachten zie ik hem als het slachtoffer van een al vele generaties bestaand probleem. Hij is onbedoeld door zijn moeder tot angst veroordeeld.

Gerard Lohuis is sociaal-psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT

OET KLOOSTERHOLT

Door **Dick Bijmolt**

VOGELMAN

Mijn land grenst aan dat van Klaas. Dat noem ik zo, hoewel hij er niet meer is. Zijn grond was bijna een hectare weiland, met een paar waterpartijen. Hij hield daar ganzen, eenden en emoes. Naast zijn huis had hij schuren en een grote kooi waar ara's, oehoes en kraanvogels huisden. Een jonge ara die onder een lamp uit het ei was gekropen voedde hij zelf. Dan had hij het beest bij zich op schoot en gaf hij het liefkozend sprekend de fles. Geregeld kwam ik hem wat eten brengen wat ik overhad of gewoon voor een praatje. 'Koffie?', vroeg hij direct. We praatten over de politiek, over het dorp of over vroeger. 'Dou luipen de petriezen in optocht over diek, most noagoan.'

Nu zie je nog amper een patrijs, omdat de vossen en steenmarters alles uitroeien. Naast de vogels had hij een kleurige bloementuin, Klaas hield van alles wat leefde. Op tv keek hij natuurprogramma's en films over verre landen. De strijd tegen de vossen kon hij niet winnen en er kwamen steeds minder vogels in zijn weiland. Alleen de grote emoes bleven over, maar ook die werden in de nacht, als ze op de grond lagen te rusten, gepakt. Tenslotte was het veld leeg. Hij wilde er geen schapen of wat anders in hebben. Daar moet je uiteindelijk afstand van doen en dat kon hij niet over zijn hart verkrijgen.

Hij leefde zuinig, kocht nieuwe kleren, dat bleef erbij. Aan zijn waslijn hingen truien met gaten. Hij renoveerde zijn keuken met tweedehands kastjes. Al lang geleden had ik hem de auto van mijn vader verkocht, hij was er blij mee en reed er langer in dan pa had gedaan. Geregeld klom hij op zijn Norton en knalde veel te hard onze laan af. Gaandeweg werd hij minder qua gezondheid. Zijn zicht nam af en vaak lag hij achter zijn raam te slapen als ik op bezoek wilde komen.

Het is nu bijna twee jaar geleden, de nacht voor oudejaarsnacht. Na twaalfen liet ik de hond uit. Bij Klaas brandde nog licht in de achterkamer. Dat was gek want hij ging altijd tegen half elf naar bed. Op de terugweg ging ik toch even kijken. De kat lag in de kamer op tafel te slapen. Een paar stappen verder kon ik in zijn keuken kijken. Hij lag daar dood onder het neonlicht. "Waarschijnlijk een hartaanval of beroerte, een mooie dood", zei de agent die later arriveerde. Dagen later viel de rouwkaart in de bus, met een prachtige ara er op. Hij zou het een fijne kaart hebben gevonden. Ik mis hem nog steeds.

KOKEN MET EEN MISSIE

De duif in de mens

Door Lydia Tuijnman

Op de voederplank die ik verderop in de tuin heb ingericht landen ze, zware welvarende houtduiven. Lieflijk grijsblauw met oudroze. Die elkaar ongenadig op hun falie geven om het alleenrecht op de voedertafel. Eerst: met een opgeblazen borst dreigen. Dan: keihard slaan, met de vleugel, maar ook: trappen, met twee poten tegelijk, in een soort karatesprong. Dit soort gedrag van het dier dat ons symbool is van vrede brengt in mij een rabiate vleeseter naar boven. Daartegen is er gelukkig een probaat middel: een lekkere basmatirijst met knapperige tofu.

Wikkel een blok stevige tofu van 400 gram in een schone theedoek en zet daar iets zwaars op, een gietijzeren koekenpan met daarin een dik kookboek of zoiets. Laat de tofu zeker zo 20 minuten staan. Maak intussen de basmatirijst volgens het recept op de verpakking. Hak een flinke handvol verse koriander fijn. Dep de tofu droog met keukenpapier en snij in blokjes van 2 á 3 centimeter. Doe ze in een kom en bestrooi met twee eetlepels maïzena, wat cayennepeper en zeer ruim zout. Goed omschudden zodat alle blokjes bedekt zijn. Verwarm een scheut olie in een koekenpan. Doe de tofublokjes erin en bak ze ongeveer 20 minuten. Roer regelmatig door zodat alle kanten van de blokjes krokant worden. Serveer de rijst bedruppeld met wat sesamolie, met daarbovenop de krokante tofublokjes, vrolijk bestrooid met de koriander.

Gekalmeerd door de rijstschotel vraag ik me af hoe het staat met mijn innerlijke duif, want die laat zich soms ook gelden: een borst opzetten en dreigen, slaan en trappen, terwijl er welbeschouwd genoeg is voor iedereen.

Eet smakelijk, vredig met je buurduiven.

DOORZETTEN ONDANKS TEGENSLAGEN

Door **Michelle Wubs** Fotografie **Jaap ten Hoove**

Iddo Kemp, nu 62 jaar, is twintig jaar lang af en aan dak- en thuisloos geweest. Hij kampt met een verleden, heeft op allerlei plekken geslapen en extreme kou gekend. Ondanks alles wist hij positief te blijven.

Het begon voor Iddo toen zijn moeder hem op zijn twaalfde het huis uitzette. 'Mijn moeder is iemand die van puppy's houdt. Zolang ze kan laten zien hoe mooi het is wat ze gemaakt heeft is het goed, maar zodra het wat groter en ouder wordt is het klaar. Ik had haar nog gebeld nadat ze me eruit had gezet en ze zei: "Je bent dood voor mij". Mijn vader hoefde me ook niet, hij had een nieuwe vrouw met kind. Ik kwam erbij als puber en kwam voor hem ongelegen. Als je ouders je al niet hoeven, dat doet wat met je. Ik werd thuisloos.'

Kraakpand

'Toen mijn ouders me niet wouden hebben en ik thuisloos was geworden, ben ik gaan stelen, blowen en gebruikte ik LSD. Ik werd een lastige puber. Ik woonde met een groep vrienden in een kraakpand en ging ondertussen naar de havo in Groningen, want ik wou graag naar de kunstacademie. Dat is me ook gelukt, ik ben binnenhuisarchitect. 'De groep vrienden waren al zwaardere middelen gaan gebruiken en op den duur ga je van elkaar stelen om het te kunnen betalen. De groep viel uit elkaar omdat je ruzie kreeg en elkaar niet meer kon vertrouwen. Ik werd daardoor eenzamer en dakloosheid kwam dichtbij.'

Af en aan

'Op den duur was ik mijn huis kwijt doordat ik geen huur betaalde. Eerst kon ik nog wel bij vrienden slapen, maar met het bestellen van elkaar ging dat niet meer. Ik heb overal wel geslapen. In bouwvallen, in schuurtjes, de bajes, bij een vriendin, in de bosjes. Ik was met periodes dakloos. Soms sliep ik dus bij een vriendin, maar als die relatie uitging stond ik weer op straat. In 2006 heb ik ongeveer acht maanden met een Duitse jongen in de bosjes bij stadion Oosterpark, het oude FC Groningen stadion, gewoond. Nu zijn de bosjes getrimd en netjes, maar toen waren ze wilder. Je kon er zo tussen kruipen en je was bijna niet meer te zien. We sliepen in de tunnels van de bosjes en hadden een zeil gespannen waaronder we dan lagen. Op straat vonden we karton waar we op sliepen en soms kon je dekens vinden. 'Ik ben binnenhuisarchitect, dus overal waar ik kom probeer ik een huisje te maken. In de bosjes had ik een schilderij van Van Gogh gehangen en door de tijd heen werden onze bosjes steeds meer een huisje. We vonden bijvoorbeeld schuimrubber in plaats van karton, dat helpt ook al.'

Kou

'Ik heb het nu nooit koud meer en ik zeg altijd tegen anderen dat je het niet koud hebt. Als je de hele dag in de regen hebt gelopen, je hebt koorts, compleet kapotte voeten en als je dan ook nog met -10 buiten moet slapen, dán heb je het koud. Als je gewoon buiten loopt met een jas aan, is er niks aan de hand. Tijdens die nachten, ook al heb je niks homoseksueels in je, kruip je tegen elkaar aan voor warmte. Niemand vindt het erg. Dat is ergens wel bijzonder.'

Twee weken te leven

'In de tijd dat ik in de bosjes sliep bij stadion Oosterpark kreeg ik te horen dat als ik zo doorging, ik nog twee weken te leven had. De huisarts waar ik mijn medicijnen ophaalde vertelde me dat. Nu had ik toen weleens gedacht dat ik niet meer wou leven, dat ik het leven graag aan en uit zou willen zetten. Even wel leven, even niet, maar dat bestaat niet natuurlijk. Alleen toen me dat zo verteld werd, had ik echt nagedacht. Ik was erg geschrokken van dat ik dood zou gaan en bedacht me dat ik het toch niet zag zitten. Ik had het idee dat er nog wel wat te doen was voor mij. Ik was hulp gaan zoeken en als je hier in Groningen echt voor hulp zoekt, krijg je het wel. Jan Veen (voormalig zorgteammedewerker Twaalfde Huis) en Gerard Lohuis (sociaal-psychiatrisch verpleegkundige) hebben me toen aan mijn huidige woning geholpen. Ik kwam in aanmerking voor een Tweedekansbeleid binnen de huisvestingsverordening en moest een heel stuk schrijven over hoe ik het vanaf toen anders zou doen. Nu woon ik al veertien jaar in mijn huis.'

Als je met -10 buiten moet slapen, dán heb je het koud

Dun lijntje

'Het is een heel dun lijntje tussen dakloosheid en een huis hebben. Je hoeft geen dikke junk te zijn om op straat te belanden. Je kan je baan kwijtraken, je kan na een ruzie op straat komen. Het kan maar zo gebeuren. Je moet beseffen hoe blij je moet zijn met wat je hebt, dat je een dak boven je hoofd hebt. Wees blij met je vrienden, wees blij als je wat te doen hebt overdag. Zie het niet als vanzelfsprekend, vecht ervoor.' ♦

© Bastiaan van Musscher

De Stille Strijd

Door **Michelle Wubs**

Een groot beeld van een zittende jongen midden in de stad, het valt zeker op. De felle, gele jas is te zien op grote afstand en vraagt om aandacht. Dat was dan ook de bedoeling van dit kunstwerk: aandacht. Aandacht voor depressie en suïcide onder jongeren, wat tot nu toe een taboeonderwerp is. Veel jongeren kampen met zware gedachten en gevoelens, maar het valt vaak lastig om daarover te kunnen praten. Als jongere hoor je vol leven, vrolijkheid en motivatie te zitten, toch? Helaas blijkt dit vaak het tegendeel te zijn. Tijdens het anderhalve jaar dat ik bij de psycholoog kwam, zag ik elke keer vooral jongeren naast mij in de wachtkamer zitten, allemaal rond mijn leeftijd. Nu kan ik natuurlijk niet zeggen waarvoor ze kwamen, maar positief kon het niet zijn.

Zelf kwam ik voor de problemen waar het kunstwerk voor staat en zoals gezegd ben ook ik een jongere, van begin twintig. Dit kunstwerk van SAZZA (Saskia Stolz) van het Power of Art House, die ze in samenwerking met stichting 113 Zelfmoordpreventie gemaakt heeft, kwam bij mij dan ook even hard binnen. Ik vind het erg goed dat dit beeld gemaakt is en door Nederland reist voor de rest van het jaar. Laat er alstublieft meer aandacht komen voor jongeren met klachten zoals ik had, het is zo hard nodig. De namen en foto's bij het beeld zeggen al genoeg.

Raadpleeg voor de actuele route www.stillestrijd.com.

© Stephan Bauer

Nuttig in de natuur

Door **Wietske Aupers**
Fotografie **Jaap ten Hoove**

‘Lekker fysiek bezig zijn, lekker buiten’, Ellen Offers (66) lacht enthousiast als ze vertelt over haar werk als vrijwillige boswachter bij Natuurmonumenten. Ze werkt twee ochtenden per week op landgoed Vennebroek in Paterswolde en in een aantal natuurgebieden daaromheen. ‘Wij krijgen opdrachten van de boswachters die in dienst zijn van de beheereenheid Groningen en Noord-Drenthe. We worden ingezet voor het handwerk: bijvoorbeeld na een storm takken opruimen, woekerende bramen snoeien of een hek repareren. Sommige vrijwilligers hebben een certificaat om een kettingzaag te gebruiken. Ik niet, maar ik hanteer ook wel de hamer en rijd soms op een trekkertje met aanhanger om een omgewaaide boom weg te slepen. Het leukste vind ik zorgdragen voor de Visdiefvlotjes. Visdiefjes broeden op de grond en zijn daardoor kwetsbaar voor roofdieren. Daarom leggen wij in het voorjaar houten vlotjes met gaas in de Friescheveense plas en in de winter halen we de vlotjes op. Op het water zijn de vogeltjes veilig. Na het plaatsen of weghalen gaan we altijd nog een stukje varen.’

Ellen is de enige vrouw in haar groepje. ‘Dat is vooral leuk. Ik voel me weleens schuldig als ik een man grote dingen laat dragen, maar ze geven me nooit het gevoel dat ik anders ben en laten merken dat ze me waarderen.’ Ze vindt sowieso dat ze leuke collega’s heeft. ‘We doen het echt met elkaar. Je wordt als vrijwilliger altijd bedankt als je een klus hebt gedaan.’ Daarnaast heeft Ellen een betaalde baan als zelfstandig onderzoeker sociale wetenschappen.

Op dit moment bekijkt ze welke problemen mensen met Post-COVID ervaren bij het hervatten van hun werk. ‘Als ZZP-er moet je flexibel zijn en heb je steeds met andere mensen te maken. Dit vrijwilligerswerk geeft me structuur en ik heb een vast groepje dat ik goed ken, waarmee ik inmiddels een persoonlijke band heb. Ook het idee dat je nuttig werk verricht doet me goed. Familie en vrienden vinden het hartstikke leuk dat ik dit werk doe. Ik kan inmiddels heel veel vertellen over dit gebied. Ik neem ze weleens mee en wijs dan aan wat we gedaan hebben.’

KUNST OP STRAAT

De Museumbezoekers

Door **Natalja Oosterbaan** Fotografie **Marinus Hillenga**

De Franse fotograaf Robert Doisneau (1912-1994) was een van de grondleggers van de moderne beeldjournalistiek. Als chroniqueur van het leven legde hij met gevoel voor poëzie en ironie alledaagse tafereelen vast in de straten van Parijs. Zo is er de beroemde foto uit 1948 waarop een deftig echtpaar voor de etalage van een galerie staat. De vrouw wijst druk pratend op het werk dat voor hen prijkt. De man veinst interesse, maar loert ondertussen met een schalkse blik naar een schilderij van een blote meid in de hoek van de uitstalling.

Die foto komt bij mij in herinnering wanneer ik mij voeg bij drie bronzen bezoekers in het Jacob Cramerpark, gelegen naast het Drents Museum in Assen. Samen kijken we naar een lege vitrine. Er ligt niets in tentoongesteld. Naast mij staat een man met zijn handen op de rug, zijn buik een beetje naar voren. Door het glas dat er niet is zie ik tegenover mij een vrouw. Ze leunt zwaar op een been dat gedragen wordt door een hooggehakte schoen. Haar schouders zijn bloot, haar armen gekruist. Naast haar staat een tweede man. Hij draagt een baardje en heeft de handen nonchalant in zijn zakken. Onverstoorbaar kijken de drie verder naar wat ik niet zie. Op mijn beurt kijk ik maar naar mijn medebezoekers. Dan zie ik dat de vrouw helemaal niet haar aandacht richt op de lege tentoonstelling, maar geconcentreerd naar de man naast mij staart. Met haar losse been priemt zij uitdagend de punt van haar schoen in zijn richting.

De beeldhouwer Bert Kiewiet (1918-2008) legde met zijn werk, net als Doisneau, het dagelijkse leven vast. Zijn bronzen, figuratieve beelden zijn in veel plaatsen in Drenthe te zien. Het zijn *tableaux vivants* waar je zelf zomaar onderdeel van kunt uitmaken. Het werk *De Museumbezoekers* uit 1985 werd ter gelegenheid van de verbouwing van het Drents Museum aangeboden door hun vriendenstichting. Al geruime tijd kampen musea met dalende bezoekersaantallen. Het merendeel van de bezoekers komt tegenwoordig eerder voor sociale redenen naar een museum dan voor een intellectuele verkenning. Al decennialang zijn het vooral oudere vrouwen, duo's en eenzame mannen die musea bevolken. Wat dat betreft had Kiewiet een vooruitziende blik toen hij dit werk maakte.

Dus ga lekker mensen kijken in het museum in deze donkere maanden. En misschien is er ook een mooie tentoonstelling.

SAUNA

Door **Saffira Rijkee**

Het was in de tijd dat dochter van 11 n t in groep 1 zat. Oudste dochter was zo'n 14 jaar oud en ik nam haar voor het eerst mee naar de sauna. Heerlijk een dagje met z'n tweetjes kletsen, zweeten, zwemmen en eten. En lachen, want dat kunnen we erg goed samen. Om het hydromassage-ding in het zwembad, waar je amper voor kunt staan zonder weggeblazen te worden. Om de ijskoude nevel en het dompelbad. (Om de smiley-tattoo die dochter zag op een wel h el bijzondere plek. Je spreekt af om niet opvallend naar mensen te kijken, maar af en toe ontkom je er niet aan.)

Het was een heel ontspannen dag. Tot een man ons tegemoet liep en 'Hoi!' zei. Ik groette terug terwijl ik me afvroeg waar ik hem ook alweer van kende. Voor het werk dat ik acht jaar lang voor een lokale krant heb gedaan heb ik zóveel mensen gezien dat het niet zelden gebeurt dat ik mensen die me groeten wel van gezicht herken, maar geen idee meer heb waarvan. Het leek me altijd erg ongemakkelijk om een bekende tegen te komen in de sauna. Ik lachte erom met dochter, maar toen we naar de ligbeddenruimte liepen en de man daar in vol ornaat zagen liggen ging ik toch liever ergens anders heen.

We zagen hem niet meer, tot hij bij ons in het bubbelbad stapte. Dochter had duidelijk niet opgelet, want na een tijdje zei ze: 'Misschien kunnen we nu naar de ligbedden, ik denk dat hij daar nu wel weg is.' Als je naakt in een bubbelbad zit zijn er weinig mogelijkheden om iemand ongemerkt een schop te geven, dus ik kon haar alleen telepathisch laten weten dat de bewuste man daar inderdaad niet meer lag, maar HIER zat. De boodschap kwam niet over. Ik begon te lachen, zij ook, al wist ze niet wat er was, en hinnikend stapten we het bubbelbad uit en doken in het zwembad.

Gelukkig kwamen we de man daarna niet meer tegen. Tot die maandagochtend. Op de school van dochter van 11 (toen 4) was het toen nog gebruikelijk dat leerkrachten 's ochtends met een kopje koffie of thee op het schoolplein stonden om leerlingen en ouders te begroeten. En daar stond hij. 'Hoi!'

'Meester Jop heeft jou bloot gezien he?', werd daarna nog regelmatig giechelend gezegd.

Ja. Meester Jop heeft mij bloot gezien.

S
T
O
P

D
E

T
I
J
D

Samenvoorzienend Leven

Door **Tim Drenth** Fotografie **Kevin Bekkering**

In 2018 zijn tien enthousiastelingen letterlijk van de grond af aan begonnen met de ontwikkeling van een zelfvoorzienend dorp even buiten Ter Apel: ecodorp Land van Aine (voorheen Noordeland). Op het verlaten industrieterrein van de oude Avebe-fabriek worden vijf jaar later de contouren van de vastberadenheid van de inmiddels dertig vaste bewoners, duidelijk zichtbaar.

Bij aankomst op het terrein zie je direct een aantal pipowagens, stacaravans en yurts staan, die in veel gevallen fungeren als tijdelijke woningen. Veel van hun bewoners hebben plannen, elders op het terrein, hun duurzame droomwoning te bouwen waarvan enkele al bijna klaar zijn. Als je even doorloopt naar het eerste oude fabriekspand vind je De Stoof, dé gezamenlijke leefruimte met keuken die de bewoners als eerste gezamenlijke project jaren geleden al hebben aangepakt. In de afgelopen jaren is met hulp van veel belangstellende vrijwilligers het overwoekerde terrein beetje bij beetje aangepakt. Naast het bouwrijp maken van het terrein en de gebouwen zijn inmiddels een werkplaats, zwembad en een flinke moestuin gerealiseerd.

Pionieren

‘Het heeft veel voeten in de aarde om van een compleet vervallen fabrieksterrein een veilige leefomgeving met duurzame voorzieningen te creëren. Omdat er geen sprake is van bouwklare kavels en we alles zo duurzaam mogelijk willen doen, zijn er eigenlijk nooit pasklare oplossingen. Daardoor is al gebleken dat je de weg ernaartoe net zo leuk moet vinden als het resultaat. Het is echt pionieren’, zegt Terra. Ze is een van de initiatiefnemers van het dorp, gepensioneerd en geeft maandelijks een rondleiding voor belangstellenden tegen een bijdrage van tien euro.

Groen licht

Gelukkig staan extern veel lichten op groen. Terra legt uit, ‘voordeel is dat gemeente Westerwolde van begin af aan zich bereidwillig heeft opgesteld. De gemeente zat enorm omhoog met het terrein en de verlaten fabrieksgebouwen. Het was in particulier bezit en trok vooral hangjongeren aan, met als gevolg overlast voor buurtbewoners en onveilige situaties vanwege de verder aftakelende staat van de gebouwen. We hebben het hele terrein voor één euro gekocht vanuit een daarvoor opgerichte stichting, om te voorkomen dat het in de toekomst zomaar weer verkocht kan worden. Inmiddels heeft de locatie ook als een van de eerste plekken in Europa in het bestemmingsplan de functie Ecodorp meegekregen.’

Sociaal duurzaam

Naast de fysieke werkzaamheden voor de duurzame woningen en voorzieningen is de toekomstbestendigheid van de samenleving binnen het dorp minstens zo belangrijk. ‘Het is een proces van vallen en opstaan’, vertelt Fenna, die zich samen met haar man sinds 2021 bij het project aangesloten heeft. ‘Om zo volledig mogelijk zelfvoorzienend te gaan leven is het handiger als je dat samendoet. Daarom noemen wij het samenvoorzienend leven. Als keerzijde zit je daardoor soms ook veel op elkaars lip. Daarom besteden we ook veel aandacht, tijd en geld aan het vormgeven van een constructieve en sociale samenleving. Zo zijn we inmiddels georganiseerd in kringen met thema’s als houtvoorziening, zonnepanelen en de moestuin. Binnen een kring kunnen beslissingen worden genomen en aankopen worden gedaan. Alleen bij zeer complexe of dure zaken wordt dit voorgelegd aan alle bewoners en vindt er besluitvorming plaats volgens de CONSENT-methode.’

Samenvoorzienend

Fenna legt uit dat stapje voor stapje steeds meer voorzieningen worden aangepakt. ‘Het grijze afvalwater afkomstig van de gezamenlijke leefruimtes wordt al gezuiverd via een zelf gebouwd helofytenfilter en er is één huishouden dat de afwasmachine en douche al volledig laat draaien met zelf opgevangen regenwater. De infrastructuur binnen het gehele dorp is alleen nog niet zover dat alle bewoners al op deze manier kunnen leven en zijn we dus nog afhankelijk van diensten buiten het dorp.’ Met onder anderen een toegewijde bouwkundige, elektricien en specialisten op het gebied van duurzame zelfvoorzienende installaties onder de bewoners lijkt het echter een kwestie van tijd.

Off-grid

De toegewijde off-grid mentaliteit van veel dorpsbewoners is ook op andere vlakken zichtbaar. Fenna: ‘Twaalf van de vijftien kinderen volgen onderwijs op natuurlijke wijze op het terrein zelf. Dit wordt gefaciliteerd door alle ouders en enkele andere bewoners van het ecodorp, waaronder een ervaren onderwijzer.’ Bewoonster Louise legt uit waarom ze haar kinderen thuisonderwijs laat volgen. ‘Het reguliere Nederlandse onderwijssysteem is er te weinig op gericht om eigenzinnige, unieke en leergierige wezens te ontwikkelen. Het is niet voldoende gericht op het leren vanuit eigen intrinsieke motivaties en waarden. Als je al ziet hoeveel mensen tegenwoordig therapie nodig hebben om weer bij zichzelf te komen, waarom zou ik er dan niet alles aan doen om mijn kinderen daarvoor te behoeden?’

De weg ernaartoe moet je net zo leuk vinden als het resultaat

Verskillende expertises

‘Zo zijn er naast technische vakmensen dus ook al een onderwijzer, moestuinexpert en is er iemand die kinderen opvangt als hun ouders overdag bijvoorbeeld nog werk buiten het dorp hebben’, vervolgt Terra. ‘Uiteindelijk hopen we zo in allerlei expertises en diensten binnen het dorp zelf te kunnen voorzien’, glimlachend voegt ze toe, ‘zo zou het echt fantastisch zijn als we nog een bakker kunnen vinden.’

Nieuwe bewoners

Van potentiële bewoners wordt verwacht dat ze eerst als vrijwilliger beginnen. Dit kan op meehelpdagen die elke vrijdag en op een aantal specifieke dagen in het jaar worden georganiseerd. Andere voorwaarden zijn dat ieder zelf verantwoording draagt voor het ontwerp en bouw van een huis en er wordt een inleg van 15.000 euro gevraagd, waarvan 12.500 euro borg. ♦

Hoop

Door **Gerlinde Spaan**

Ik wacht in een kale kamer. Grijs beton om mij heen. Er hangt niets aan de muur. Er ligt niets op de grond. Geen warmte waarneembaar. Voetstappen op de gang komen dichterbij. De deur gaat met een zwaai open. Je komt binnen, groet kort en gaat zitten. Voor even dan. De deur gaat weer dicht. Je gaat weer staan en blijft rondjes lopen. Dat blijf je doen gedurende het hele gesprek.

Je bent een paar maanden geleden aangehouden. Je was er mentaal slecht aan toe. Je zwierf op straat, sliep in portieken en ja zelfs onder een brug. Na je laatste uithuisplaatsing werd je geplaatst op de zoveelste plek waar je 't niet kon vinden. Ook op deze plek kwam een behandeling niet van de grond. Dit is niet zo vreemd in deze tijd. Voor jongeren met gedragsproblematiek in combinatie met psychische problemen

mr. Gerlinde Spaan is straf- en jeugdrechtsadvocate bij Spaan Advocatuur te Groningen.

zijn de gespecialiseerde plekken schaars. Er bestaan lange wachtlijsten die maar niet worden ingelopen. Gebrek aan expertise, gebrek aan personeel en gebrek aan bedden. Er dient fors geïnvesteerd te worden in het stelsel van jeugdhulp, maar dat is een politieke discussie. Je kostbare jeugd jaren bracht je grotendeels door in gesloten jeugdinstellingen. Geslotenheid betekent achter gesloten hekken, wat een vrijheidsbeneming is. Deze periodes van geslotenheid werden afgewisseld met besloten plaatsingen waar een verblijf binnen een meer open setting van een jeugdinstelling plaatsvond met een normale schoolgang en naar de sportclub gaan.

Je kunt het op een hand niet tellen zo vaak ben je "verhuisd". Nooit ging je terug naar huis. Naar mama. Het was geen optie meer vanwege de noodzaak tot behandeling. Je verzekert me met vochtige ogen dat doet wat met je. Want ieder mens heeft liefde en aandacht nodig. Ja, kilo's zeg ik. We bespreken de nieuwe verdenskingen waarvoor je je nu in voorarrest bevindt. Er ligt een plan om je te schorsen. Ik houd je voor dat bij toewijzing door de Rechtbank je je echter aan voorwaarden moet gaan houden. Als je je daaraan niet houdt, herleeft het voorarrest en moet je terug naar de jeugdgevangenis. De behandelplek is echter afhankelijk van de zoveelste wachtlijst. Ik leg je het uit terwijl je ondertussen nog sneller om de tafel heen loopt. Ik houd je voor dat er een kans is en dat je hoop moet houden. Altijd.

We nemen afscheid en ik zeg je toe dat zodra ik een concrete opnamedatum ontvang, ik een verzoek tot schorsing zal gaan opstellen.

Onderweg komt het verlossende telefoontje binnen. Er is een opnamedatum voor behandeling in een gespecialiseerde instelling. Nog dezelfde avond maak ik het schorsingsverzoek en dien het de volgende ochtend nog bij de griffie van de Rechtbank in. De daaropvolgende week wordt het verzoek behandeld. De Rechtbank schorst het voorarrest onder voorwaarden. Een daarvan is de opname voor behandeling in een gespecialiseerde instelling.

Blijf hoop houden.

Naschrift: In een rapport van het VN Kinderrechten Comité (maart 2022) heeft het Comité haar zorg uitgesproken over de (spoed) uithuisplaatsingen in Nederland en de onderbouwing van deze verzoeken. Het VN Comité maakt zich bovendien zorgen over de vele overplaatsingen en het gebrek aan visie van de Nederlandse overheid op het gebied van jeugdhulp. Inmiddels heeft de minister van justitie herzieningen aangekondigd die moeten leiden tot structurele verbeteringen. Tot die tijd blijft de werkdruk voor onder andere jeugdbeschermers onverminderd hoog.

Schaatsen

Hoewel ik geen liefhebber van de schaatssport ben - zowel te saai als te veel hoempa - ben ik wel een liefhebber van schaatsen. Zo was ik een goede rolschaatser, die zich voorbereidde op vele titels en het daarom betreunde dat er verkeersdrempels in de wijk werden aangelegd. Rolschaatsen was als schaatsen op ijs, zonder dat er vorst voor nodig was. Het zwieren, getimed een hand op de rug leggen, de bocht inschatten, pootje-over gaan en bij al deze bezigheden zo onverschillig mogelijk voor je uitkijken: alles kon op een gemiddelde asfaltweg, waar buiten de toch al bescheiden spits weinig verkeer reed.

Ik overdrijf natuurlijk een beetje, want met rolschaatsen kun je helemaal niet schaatsen zoals je dat op ijs doet. Daar heb je vorst voor nodig. Ik was alleen maar snel en dat was genoeg. Probleem met mijn rolschaatsen was dat ze altijd kapot waren. Gebroken bandjes, doorgeroest plaatwerk, versleten hakken of kapotte wielletjes: om te kunnen zwieren moest je veel geduld hebben of je zien te redden met het gebrekkigste materiaal. Toch gaf dat niet, want als de rage begon had je er alles voor over om mee te doen.

Meedoen was ook belangrijker dan winnen, want uiteindelijk ging het niet om het imiteren van beroepsschaatsers. Schaatsen ging (en gaat) om imponeren. Hoe dieper de zit en hoe langer de slagen, hoe meer sturende ogen en beginnende verlangens. Goede techniek maakt je mooi, mooier, mooist. Een volle ijsvloer nivelleert de niveau- en standsverschillen tot collectief gestaar en ontdooiende hartstochten.

Waren die verkeersdrempels dus al erg, nog erger was dat ik niet een goede schaatser was. Drie à vier slagen lukte nog, daarna was het ploeteren geblazen. Toen ik van houtjes overstapte op noren, werd het alleen maar erger. Dit was geen imponeren, maar camoufleren en transpireren - tot seponeren toe. Als ik nu zou opstappen, zou ik voor alle schaatstypen vermoedelijk een stoeltje moeten gebruiken.

Maar vermoedelijk gaat er niet meer geschaatst worden. Tijden veranderen. Niet alleen mijn gedroomde showcarrière is in de kiem gesmoord, die van anderen ook. Om niet te zeggen van iedereen. Dat is toch onbevattelijk.

JAAP KROL

Groen in beeld

Door **Rudy Vane**

Twee van onze fotografen zijn gevraagd een foto aan te leveren die zij het beste vinden passen bij het thema groen. Mark Timmerman en Marinus Hillenga hebben ieder een geheel eigen interpretatie gegeven aan het thema.

Mark Timmerman denkt hierbij aan het milieu en duurzaamheid. Zelf zegt hij over de foto:

'Dit was bij de modeshow van Dit is Nais aan het Damsterdiep, in de kringloopwinkel van GoudGoed. Ik liep achter de schermen en vond dit een mooi beeld. Je kan de spanning ergens wel een beetje voelen van de mensen die de show zo gaan lopen. Ik vind het ook mooi passen bij het thema omdat het geen groene foto is qua kleur, maar wel heel erg past bij het idee van groen qua duurzaamheid. Je ziet een grote container met allemaal gedoneerde kleren en de foto is genomen in een kringloopwinkel, dus her en der zie je nog allerlei weggegeven spullen in beeld.'

Marinus Hillenga denkt aan landschappen en zegt over zijn gekozen foto:

'Het is een stadslandschapsfoto geworden die ik afgelopen jaar heb gemaakt met de Abel Tasmantoren op de achtergrond. De bomen geven als het ware een soort doorgang waardoor dieptewerking van de foto wordt vergroot.

Bij landschapsfotografen zie je dat de dieptewerking vaak extra benadrukt wordt in de foto's door een hek op de voorgrond van een weiland of een laag standpunt en lijnen die diagonaal lopen of 1/3 grond en 2/3 lucht (als daar mooie contrasten/contouren in aanwezig zijn. De verhouding

2/3 grond en 1/3 lucht zie je ook vaak terug. De sfeer in deze stadslandschapsfoto krijgt wat extra sfeer doordat de top van de Abel Tasmantoren bedekt is met mist. De sfeer van dat moment deed mij de foto maken. Door de mist en hoge vochtigheid neigt de achtergrond wat grijs en versterkt het de kleuren van de bomen.'

Twee prachtige foto's die laten zien dat elke fotograaf een eigen kijk heeft op een thema, maar ook de verschillende technieken die ze gebruiken, perspectief, kleurgebruik. Een geoefend oog ziet aan de foto's in De Riepe welke fotograaf die gemaakt heeft. De foto heeft zeg maar een handtekening.

HOROSCOOP

Illustratie **Marc Bansema**

Steenbok 22 december-20 januari

Een spannende kans biedt zich aan op jouw werk: Laat jij nu net bezig zijn met verduurzaming en ben je jouw afdeling op het tuincentrum nog groener aan het maken. Laat je controle naar de juiste uitkomst los en het innerlijke besef dringt door dat wie zaait zal oogsten!

Waterman 21 januari-19 februari

De planeet Venus is deze maand jouw leidende energie, dus probeer van daaruit kracht te putten. Als humanistisch ingestelde onderhandelaar kun je zowel binnen zakelijk gebied als in eigen vriendenkring veel bereiken. Handel echter wel vanuit je hart, omdat die empathie voor de ander uiteindelijk ook jouzelf bevrijden zal.

Ram 21 maart-20 april

Een intense verschuiving van energieën zorgt ervoor dat er veel keuzes verschijnen en het doet je beseffen dat het nu eindelijk tijd wordt om dromen na te jagen. Het begint met een leuke reis naar Amerika en voel je alsjeblieft niet schuldig over die vliegtaks, het avontuur naar het onbekende overwint.

Stier 21 april-20 mei

Jij lijkt een rots in de branding, maar een plots opkomende rugpijn laat jouw lijf voelen dat je meer ontspanning nodig hebt. Een bad met lavendelolie doet wonderen, ook mentaal. Eigenlijk heb je behoefte aan meer kennis die je kunt vergaren door boeken te gaan lezen. Ruimte manifesteert zich.

Tweelingen 21 mei-21 juni

Deel niet te veel informatie met anderen over het ophelderen van een bestaand geheim. Natuurlijk mag je graven om erachter te komen wat er binnen die familie ooit heeft plaatsgevonden, maar laat het bij op den duur wel los, zodat dit aanvankelijk onverklaarbare mysterie zich langzaam zal ontvouwen.

Kreeft 22 juni-22 juli

Een positieve mindset in een gezond lichaam is makkelijker gezegd dan gedaan. Met Saturnus sterk in het vizier roep je allerlei ondersteunende bronnen aan die jou verder kunnen helpen. Discipline gaat soms tegen jouw natuur in, maar leef

jezelf vaker uit in de natuur. Zo ontluikt verbondenheid met je gevoel.

Leeuw 23 juli- 23 augustus

Wat zelfzorg betreft zou je op goede voeding kunnen letten Leeuw. Dat betekent niet dat alle producten biologisch moeten zijn, maar kijk wat lekker is voor jou en neem de tijd om te koken. Diverse kleuren groenten, gevarieerd met vlees of vis strelen jouw tong. Geef toe aan creatieve impulsen.

Maagd 24 augustus-22 september

Met een brainstorm aan goede ideeën sta jij mentaal nogal onder hoogspanning. Planeet Uranus gaat voor nog meer onrust zorgen, dus probeer je je te ontspannen met een goed boek of een leuke film. Zo krijg je betere nachtrust waardoor storende gedachten niet meer de overhand nemen. Dromen genezen je ziel.

Weegschaal 23 september-23 oktober

Doorbreek de sleur van herhaling van de dagelijkse dingen. Je hoeft niet direct de Matterhorn te beklimmen, maar al die vastzittende angsten maken jou passief. Durf die sprong in het onbekende diepe te wagen, want het zet absoluut nieuwe zoden aan de dijk. Uiteindelijk sta jij zelf het sterkst!

Schorpioen 24 oktober-22 november

Spiegeltje aan de wand: Wie is de meest inventieve persoon van het land? Juist, jij! Een nieuwe uitvinding waar uitgerekend jij mee aan de weg zal timmeren en dat zonder al te veel overtuigingskracht. Die luie zelfbedachte relaxstoel zal geaccepteerd worden door anderen nadat je het allemaal uitgeprobeerd hebt. Rust gegarandeerd.

Boogschutter 23 november-21 december

Je bent een echte zoeker en het is belangrijk dat je uit jouw comfortzone durft te stappen. Kijk eens naar de horizon en vooruit in plaats van achterom. Er komt iemand op je pad die voor meer power gaat zorgen en daardoor kun jij alle inspiratie putten om daadkracht te ontwikkelen.

Vissen

20 februari-20 maart

Als kind was jij je al bewust van een rijk, innerlijk leven en kon je daardoor ook prachtige creaties maken op velerlei gebied. Door die transformaties in jezelf ervaar je heling en ga je meer openstaan voor nieuwe mogelijkheden. Een nieuwe liefde zal jouw letterlijk omarmen en verwarmen.

Door **Robby Bakker**

Kruiswoordcrypto

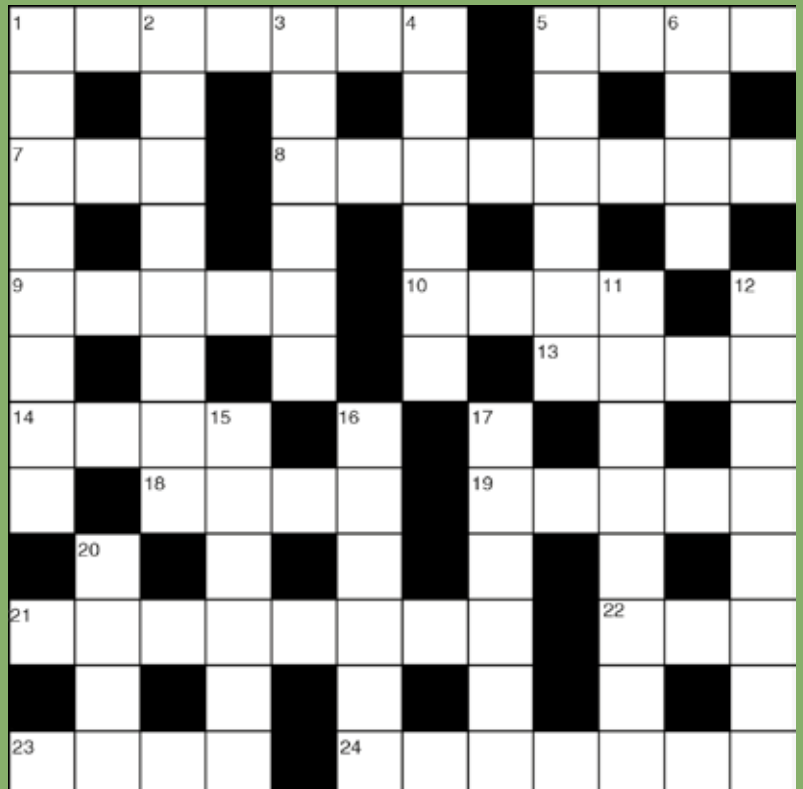
Door **Luuk Kobes**

Horizontaal

- 1 Ter aarde besteld 5 Snel vaartuig
- 7 Lig niet! 8 Erg aardig huisdier
- 9 Populier 10 Levenslucht
- 13 Heiligman
- 14 Hoofddekseel om mee te toveren
- 18 Gebakken rijst 19 Rivier in Frankrijk
- 21 Een roze waadvogel
- 22 Voldragen 23 Voorteken
- 24 Superinsect op de tennisbaan

Verticaal

- 1 Gender 2 Hemellichamen
- 3 Niet te vergelijken met peren
- 4 Bijkans 5 Koffer
- 6 Kleur 11 Uitstapje
- 12 Roofgoed in de keuken
- 15 Denksport 16 Shift in de kerk
- 17 Brinkgemeente
- 20 Brandende liefde

De oplossing vindt u op pagina 27

De Bermbrigade

Door **Tim Drenth** Fotografie **Kevin Bekkering**

Op initiatief van Riek Guikema uit Midwolde is de gemeente Westerkwartier sinds een aantal jaren een heuse bermbrigade rijker. Naast zakken vol met zwerfafval levert het ook prettige bijvangst op in de vorm van noaberschap.

Tijdens het hardlopen is het zwerfafval Riek regelmatig een doorn in het oog. Zo erg dat ze af en toe, ondanks het sporten, met meer gewicht weer thuiskomt en die extra ballast meteen in de grijze container kiepert. Door landelijke en wereldwijde initiatieven als de Landelijke Opschoondag en de World Cleanup Day raakt Riek geïnspireerd: 'Misschien zijn er meer idioten zoals ik.'

DuurZSaam Midwolde

Riek is al onderdeel van DuurZSaam Actief, een groep mensen die onder de paraplu van dorpsvereniging Midwolde duurzame projecten wil realiseren. 'Dat heeft bijvoorbeeld al een collectieve dorpswindmolen opgeleverd.' Het idee van Riek om iets te doen aan het zwerfafval valt in goede aarde bij de vereniging en ze besluiten mee te doen aan de Landelijke Opschoondag. De gemeente is ook blij met het initiatief en levert de hesjes, grijpers en zakken. De bermbrigade is geboren.

Bijvangst

'Nadat de eerste keer zo goed beviel hebben we het voortgezet. We komen nu bijna elk kwartaal bij elkaar met een groep van ongeveer vijftien mensen. In een appgroep prikken we een gezamenlijke datum. Iedereen kiest zijn eigen route van ongeveer twee uur. Na die twee uur verzamelen we bij een van ons thuis voor een kop koffie of soep. Onze eerste inzet is het opruimen van het afval voor de natuur en de dieren. Maar onze bijvangst is dat het na zo'n dag weer voor verbinding en kennismaking heeft gezorgd. Naar aanleiding van zo'n dag zijn we bijvoorbeeld ook weleens even langsgegaan bij een zieke buurtgenoot. Dat vind ik minstens zoveel waard.'

STRAATKLINKERS ERUIT, GROEN ERIN

Tegels wippen in Smalingerland

Door Hannie Poletiek Fotografie Mark Timmerman

Steeds meer gemeenten willen de omgeving vergroenen om te werken aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. Al meer dan 180 gemeenten hebben zich hiervoor aangesloten bij stichting Steenbreek. Ook gemeente Smalingerland is hierbij aangesloten. Willeke Zeilstra, aanjager Steenbreek in Smalingerland vertelt enthousiast: 'Ik ben een echte groene doener. Niet blijven hangen in praten, maar kansen zien en ze grijpen. Mensen en groene initiatieven aan elkaar koppelen, daar word ik erg blij van.' Piet Baas helpt haar in deze taak. Ook hij is aanjager voor een groene gemeente. Beide houden ze van buitenleven, natuur en gebruikte spullen.

Wat doet Steenbreek

Stichting Steenbreek wil de trend van de verstening stoppen, zowel in de publieke als private ruimte en onze leefomgeving duurzaam vergroenen. Daarbij kijken ze verder dan enkel "groen doen". Hun activiteiten richten zich op vier kernthema's: biodiversiteit, klimaatadaptatie, sociale cohesie en gezondheid. De gemeente Smalingerland is aangehaakt omdat ze duurzaam vergroenen belangrijk vinden. Met diverse vergroeningsacties wordt zoveel mogelijk steen vervangen door groen. 'We beginnen met bewustwording over het veranderende klimaat en wat dat betekent voor onze inwoners. Door steen te vervangen voor groen kun je hier makkelijk zelf iets aan doen.'

'Piet en ik zoeken het contact met inwoners, wijkverenigingen, dorpsbelangen, scholen en bedrijven om Steenbreek onder de aandacht te brengen.' In het komende jaar gaan ze, in samenwerking met scholen, twee schoolpleinen vergroenen. *Ook zijn de voorbereidingen gestart van de actie 12 strjitten grien (12 straten groen). Ze hebben in de Duurzame Week een begin gemaakt met

tuinmetamorfose, dit betekent in een week van steen naar planten. Een ander voorbeeld is de herinrichting van De Markt in het centrum van Drachten. Van een versteend onaangenaam plein naar een groene plek. Verder kent de gemeente, naast subsidieregeling voor groene maatregelen, ook het buurtbudget. Hiermee kunnen straten, dorpen en wijken geld aanvragen voor de uitvoer van (groene) plannen.

Verbinding is allemaal waar we naar op zoek zijn

Waarom is het vergroenen belangrijk?

'Onze leefomgeving verandert in een snel tempo: planten en diersoorten verdwijnen en levende systemen raken verstoord. Daarom helpt elke vierkante meter steen die wordt vervangen door groen. Het zorgt ervoor dat water weer in de bodem zakt, de temperatuur in de stad tempert, fijnstof wordt afgevangen, insecten, amfibieën, vogels en kleine dieren weer een leefgebied vinden, het bodemleven verbetert en mensen zich prettiger en gezonder voelen.' Willeke vult aan, 'het is wat mij betreft een must dat iedereen in zijn of haar directe omgeving toegang heeft tot groen. Groen is niet alleen mooi, we hebben het ook nodig. Het is bewezen dat groen goed is voor de gezondheid van mensen. Iedereen, jong of oud, arm of rijk, moet toegang hebben tot groen. En gemeenschappelijk groen zorgt voor sociale contacten. Samen in de dorpstuin werken bijvoorbeeld. Verbinding is waar we eigenlijk allemaal wel naar op zoek zijn.'

Collega gezocht

Fotografie **Wim Mijlof**

Even voorstellen: Eddy Posthumus

Binnen het distributiecentrum van De Riepe zoeken we al een tijdje iemand net als Eddy. Mag jonger zijn (Eddy is 71, maar lijkt 53), vrouw zijn, anders zijn, het maakt allemaal niet uit. Eddy startte als vrijwilliger in mei 2015 op het distributiekantoor van De Riepe aan het Eemskanaal in de stad Groningen. Kort nadat hij vanwege chronische schouderklachten was afgekeurd, is hij begonnen als vrijwilliger bij De Jonge Onderzoekers en omdat hij nog tijd overhad, meldde hij zich ook bij De Riepe. Met zijn ervaring in de automatisering kon hij mooi zijn ei kwijt bij het maken van prachtige Excel- en Acces-bestanden, waardoor alles nu prachtig is geregistreerd en terug valt te vinden.

In de eerste jaren was dit altijd samen met een grotere groep vrijwilligers die voor een gedeelte, gelukkig voor hen, betaald werk hebben gevonden en daarbij hun leerervaringen konden inzetten om dit te bereiken. Voor Eddy is het ook altijd een succesje als mensen een leerproces doormaken en uitstromen naar de plek waar ze graag naartoe willen. Op een enkele stagiair na en nu nog één andere vrijwilliger op de vrijdagochtend, is de bezetting op kantoor wat ondermaats. Ook qua aanspraak en samenwerking mist Eddy duidelijk iemand naast zich op kantoor. Eddy vertelt dat hij er erg van kan genieten als Riepeverkoopers stappen maken in hun persoonlijke ontwikkeling en ook van de ontwikkeling die zijn collega's doormaken in hun contact met de verkopers. Ook is hij erg blij met de onafhankelijkheid die hij als vrijwilliger heeft

in zijn functie als begeleider van de verkopers en logistiek medewerker van De Riepe. Extra blij zou hij (en wij) worden als er mensen zouden zijn, die net als hij vrijwillig iets bij het straatmagazine van Noord-Nederland zouden willen doen.

Interesse?

Kom langs bij het Eemskanaal 32,
mail [Tony, t.grootenhuis@werkpro.nl](mailto:t.grootenhuis@werkpro.nl),
of bel 050-579 18 18 (9.00 - 12.00 uur)

DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen? Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion

Als de zon, tekentherapie
Bike Centre Dik, Groningen
Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)
De Huismeesters, Groningen
Digno BV, Haren
Doesburg autoverhuur, Groningen
Dunk
Forum Groningen
Gemeente Groningen SoZaWe
Groningen Seaports
Groninger Kredietbank
Kluzzenbedrijf Jan
Kompas Zuidlaren
Lotus uitvaart, Thesinge

Bewindvoering en inkomensbeheer

Tekentherapie, opleiding en begeleiding
Van ventiel tot helm
Nieuws uit Groningen/Drenthe
Woningcorporatie stad Groningen
Informatietechnologie
Van sjorband tot aanhangwagen
Deskundigheid in de geestelijke Gezondheidszorg
Boeken, films en events
WIJ is dichtbij
Havendienstverlening
Sociale hulpverlening
Veur putjederij in en omt hoes
Specialist in financiële zorgverlening
Uitvaartverzorging en -begeleiding

Metaware BV, Groningen

New Nexus, Tynaarlo
Noorderlink, Groningen
Noorderpoort, Groningen
Old Burger Weeshuis, Leeuwarden
't Oortje Sieraden, Groningen
Praktikos, Assen
Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen
Rijschool Gerald, Peize
Rottinghuis aanemingsbedrijf BV, Groningen
Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen
Schilders de Vries, Groningen
Stichting Terwille, Groningen
Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen
Willem Rietman Interieur Tynaarlo

Cloudoplossingen managementsystemen

IT consultancy- en adviesbureau
Vacatures Noord Nederland
Beroepsopleiding in Groningen/Drenthe
Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied
Oorbellspecialzaak
Trainingsbureau
Gastvrij beveiligen
Auto- en motorrijdschool
Allround bouwbedrijf in het Noorden
Strafrechtadvocaat
Sterk in duurzaam ondernemen
Vrij van verslaving
Gezond begint in de mond
Meubilair op maat

OPVANGINSTELLINGEN

Volgende maand in De Riepe:

Muziek Organisatie Noord

Muziek Organisatie Noord (MON) is een muziekcentrum in Groningen aan de Bieslookstraat aan de rand van een klein bedrijventerrein in Ulgersmaborg Zuid. Het lijkt van buiten op een gewoon bedrijfspand, maar binnen bevinden zich twintig omgebouwde oefenruimtes. Hier kan men ongestoord muziek maken, opnemen, optreden, dansen, zingen en er is ook nog een gezellige bar. Ruud de Vries heeft dit bedrijfspand vijftien jaar geleden omgebouwd tot oefenruimte voor allerlei soorten muziek.

En verder:

- Rappende Psycholoog
- Daklozenmonitor van de gemeente Groningen

Deze zal verschijnen rond
1 april 2024

Oplossing puzzel van pagina 23

Nu ook op social media

@de_riepe

@deriepe

Scan mij!

GRONINGEN

GRONINGEN

Dagopvang
Leger des Heils
Spilsluizen 5
9712 NR Groningen
tel. 050-312 21 22
ma, di, do, za, zo 10:30-17:30 uur
wo, vr 10:30-21:00 uur

Twaalfde Huis
Eemskanaal Noordzijde 32a
9713 AB Groningen
tel. 050-579 78 45
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Beschermde Wonen (Vast&Verder)
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

24-uurs opvang
Algemene opvang
Van Heemskerckstraat 75
9726 GH Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wender.nl

Hoendiephuis voor jongeren
Noorderstationsstraat 88
9717 KR Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

Wonen Schoolstraat
Woonvoorziening (Beschermde wonen)
Schoolstraat 11
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd
Hiddemaheerd 112
9737 KX Groningen
tel. 0900-4857545
058-215 16 94, www.limor.nl

Nachtopvang
Schoolstraat 9
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl
dagelijks 21.00-10.00 uur
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur
Aanmelden en binnenkomen om te kijken
of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00
uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen
10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3
langskomen om je aan te melden.

APPINGEDAM
LIMOR woonvoorziening
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat
Cornelis Albertsstraat 7
9901 EJ Appingedam
tel. 0900-4857545
www.limor.nl

HOOGEZAND
Wonen Hoogezand
Mansholtstraat 1-a
9602 SB Hoogezand
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

VEELERVEEN
Reïntegratie-centrum
De Spetse Hoeve
Spetsebrugweg 4
9566 TK Veelerveen
tel. 0597-541 341

VEENDAM
24 uren opvang
LIMOR Woonvoorziening
Burgemeester Bosscherstraat 10
9641 NG Veendam
tel. 0598-615111
www.limor.nl

LEEK
Crisisopvang Leek
Oldebertweg 61
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

WINSCHOTEN

Dagbesteding Werkpro
Papierbaan 60
9672 BH Winschoten
tel. 059-743 3004

DRENTHE

ASSEN

Kommarin
Maatschappelijke Opvang voor
dak- en thuislozen Assen
Havenkade 16
9403 AH Assen
tel. 088-8393381

Openingstijden:
Dagopvang:
ma t/m vr 10:00-15:00 uur
Nachtopvang:
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils
Kortdurende opvang en beschermd wonen
Maria in Campislaan 257
9406 JG Assen

EMMEN

Dagopvang
Leger des Heils
Verlengde Spoorstraat 11
7811 GA Emmen
tel. 0591-658 233
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils opvang Emmen
Weerdingerstraat 204
7822 BK Emmen
tel. 088-065 22 40

Leger des Heils
De Breehof - Beschermde wonen
Zijtak Westzijde 125
7833 BE Nieuw-Amsterdam

HOOGEVEEN

Dagopvang
Beukemaplein 14
7906 AK Hoogeveen
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

FRIESLAND

DRACHTEN

Wonen Drachten
Stationsweg 118
9201 GS Drachten
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

LEEUWARDEN

Dagopvang
Leger des Heils
De Tuinen 32
8911 KE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
(woensdag 12.00-16.00 uur)

DAC Leeuwarden
Zuidergrachtswal 15-16
8933 AD Leeuwarden
tel. 0591-648 261
geopend 10.00-16.00 uur
www.wender.nl

Algemene Opvang
Nieuwegeweg 3
8911 LK Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

d' Ambacht
Cornelis Trooststraat 48
8932 BR Leeuwarden
tel. 058-299 99 30
dambacht@werkpro.nl

Huis voor Jongeren
Huizumerlaan 101
8934 BE Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Zorgopvang
J.H. Knoopstraat 2
8933 GS Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Hoekstersingel
Hoekstersingel 51-53
8922 AM Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Bonifatiusplein
Bonifatiusplein 19
8911 JT Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Nachtopvang
Oostergeweg 1 (Wirdumerpoort)
8911 MA Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Aanloophuis Leeuwarden
Bagijnestraat 36
8911 DR Leeuwarden
tel. 058-212 72 37
www.aanloophuisleeuwarden.nl

**LIMOR Crisisopvang en
woonvoorziening de Kei**
De Kei 5
8918 AR Leeuwarden
tel. 0900-485 7545
www.limor.nl

ENGWIERUM

Leger des Heils
Beschermde Wonen
Fjellingsreed6
9132 EN Engwierum

BURGUM

Crisisopvang Burgum
Prinses Margrietstraat 63
9251 HB Burgum
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

HEERENVEEN

Aanloophuis de Brege
Herenwal 2
8441 AZ Heerenveen
0513-625 926
www.aanloophuisoerdebregge.nl

SNEEK

Sociaal Pension Sneek
Lemmerweg 53
8606 AA Sneek tel. 0591-648 261
www.wender.nl

De Herberg

Vier kamers voor dak- en thuislozen,
verblijf maximaal 2 maanden
Kloosterwarstraat 3
8603 AG Sneek
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

LIMOR Crisisopvang

Gonggrijpstraat
Gonggrijpstraat 9
8607 BD Sneek
tel. 0515-43 08 12
www.limor.nl

ZO STERK ALS EEN BEUK

Door **Teun Boulogne** Foto **Henk Jan Hofman**

Achter een van de minuscule geveltjes van de Suikerbuurt in Hoogkerk, woont Henk Jan Hofman met zijn vrouw Ellen en bordercollië Schorem. Het huis is van binnen prachtig verbouwd met veel houtwerk en overal staan planten. Ellen zit aan de eettafel theepotten te beschilderen. De hond komt bij de baas liggen, en Henk Jan vertelt.

Klimmen in de coniferen

‘Ik heb eigenlijk altijd al oog voor groen gehad. Vroeger al speelde ik hier in de speeltuin en daar had je een bepaalde conifeer, wij klommen daarin, en die gaf een bijzondere geur af. Ik wist, ik wil werken met mijn handen, ik wil wat maken, ik wil wat in het zicht brengen, maar ik wist niet precies wat. Ik heb bij een meubelmaker stage gelopen, ik heb bij een timmerbedrijf stage gelopen, en toen ging ik naar een hoveniersbedrijf en dacht ik van, dit is het. Op de tuinbouwschool in Eelde leerde ik planten kennen, ook coniferen, en die geur die ik als kind zo bijzonder vond, die kon ik nou een naam geven.’

Doorgroeien

Na een periode van leren en werken, werd Henk Jan aangenomen bij de gemeente Groningen. ‘Daar deed ik twee jaar lang wijkbeheer, er kwam een functie vrij bij de boomverzorging, dat houdt in dat je alle bomen in de stad onderhoudt. Voor die functie heb ik nog een opleiding tot *European Tree*

Worker gedaan, dan leer je tweehonderd bomen herkennen, ook op knop en op twijg. Inmiddels ben ik doorgegroeid tot technisch specialist bomen, dat houdt in dat ik zorg voor het reguliere snoeiwerk in de stad, het dagelijkse onderhoud. Dat stuur ik aan en dat controleer ik. Het is nog steeds mijn passie maar ik moet wel eerlijk zeggen, ik zit steeds meer op kantoor, maar ik mis af en toe nog steeds het zelf doen. Het snoeiwerk, het buiten zijn, de geur.’ Toch is Henk Jan niet bang dat hij zijn groene vingers verliest. ‘Bij het spoor hebben we een moestuin van 150 m2, dus we hebben nog genoeg te doen in de tuin hoor. En hier in huis zijn we ook altijd wel lekker bezig met plantjes.’

Altijd bezig met bomen

Na de vraag of hij een lievelingsboom heeft valt er een korte, plechtige stilte. En dan met veel gevoel: ‘De rode beuk. Dat is een hele grote, statige boom. Rijke boeren hadden vroeger een rode beuk voor de boerderij, dat was een vorm van status. Die hebben een hele gladde bast maar ze stralen ook heel veel kracht uit.’

‘Die ene die wij in Ierland hebben gezien, was dat ook een rode beuk?’, vraagt Ellen.

‘Nee dat was een es.’

Is Henk Jan op vakantie dan ook altijd en overal met bomen bezig? Bij die vraag moet Ellen enorm lachen. Ja dus. ‘Dan gaan we gewoon speciaal een stukje ergens naar toe rijden om een oude boom die ergens beschreven staat op te zoeken.’